



Bijlagen

Een brede blik op bijstand

Patricia van Echtelt
Evelien Eggink
Klarita Sadiraj

Inhoud

A	Gebruikte gegevens.....	3
A.1	De enquête SociaalDomeinIndex (SDI).....	3
A.2	Het SCP-werkbestand	6
B	Latenteklassenanalyse (LCA)	7
B.1	Aanpak.....	7
B.2	Kenmerken van de groepen uit de LCA	9
C	Sociaaldomeinvoorzieningen.....	11
C.1	Voorzieningen in de Wmo en de Jeugdwet.....	11
C.2	Sociaaldomeinondersteuning van acht groepen bijstandsgerechtigden in 2017-2019	12
D	Bijstandsgerechtigden naar gemeentetypen	13
	Literatuur.....	15

A Gebruikte gegevens

A.1 De enquête SociaalDomeinIndex (SDI)

A.1.1 De enquête

De tekst in deze paragraaf is grotendeels ontleend aan het rapport *Zicht op Zorgen* (De Klerk et al. 2023). De SDI-enquête is opgezet op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Hiermee wordt inzicht verkregen in hoe het met (volwassen) burgers in het sociaal domein gaat. Hierbij ligt de nadruk op mensen met een grote kans op problematiek en op gebruikers van ondersteuning vanuit de drie decentralisatiewetten¹, maar is het ook mogelijk om uitspraken te doen over de algemene bevolking. De *oversampling* is gedaan op basis van de relatie tussen mogelijke problemen en kenmerken van mensen. Deze relatie is statistisch bepaald met gegevens uit de SDI'17-enquête.² Het veldwerk (internet, telefonisch of *face to face*) is door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uitgevoerd in de periode maart 2021 tot en met oktober 2021. Er waren in die periode wel coronamaatregelen van kracht, maar van een lockdown was geen sprake.

Er hebben 6077 mensen meegedaan aan de enquête. Onder de respondenten bevinden zich ongeveer 500 gebruikers per decentralisatiewet en ongeveer 500 mensen die gebruikmaken van meer dan één wet.³ De overige respondenten maken geen gebruik van voorzieningen; ongeveer 1000 respondenten hebben een kleine kans op problemen.⁴ De overige respondenten hebben telkens een grote kans op een van de problemen (elk probleem ca. 750 respondenten). Deze enquête is een vervolg op de eerdere SDI-onderzoeken in 2015, 2016 en 2017 (zie bv. Pommer en Boelhouwer 2016, 2017; Pommer et al. 2018).

We koppelen deze informatie aan registraties over bijstandsgerechtigden (bijstandpersoon2021bus, op de *remote access*-omgeving van het CBS). Uit de respons selecteren we de groep die jonger is dan 67 jaar, en waarvan bekend is (uit de registraties) of ze bijstandsgerechtigd zijn. Hiermee hebben we informatie over 3939 respondenten in de relevante (leeftijds)groep, waarvan 478 bijstandsgerechtigd zijn.

Weging

Om te corrigeren voor de selectiviteit in de respons, en in dit geval ook voor de *oversampling* van mensen met sociaaldomeinvoorzieningen of een hoge kans op problemen, is een weging toegepast. In de weegfactor is gewogen voor de stratificering van de steekproef, geslacht, leeftijd, type huishouden, herkomst, provincie en inkomen. Alle informatie in de publicatie geeft de gewogen percentages of gemiddelden aan.

¹ Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en Jeugdwet.

² Op de gegevens uit de SDI'17-enquête, gekoppeld aan registerinformatie van het CBS, is de relatie geschat tussen het hebben van problemen en kenmerken van de respondenten. Met dit model voorspellen we voor elke volwassene de kans op problemen op basis van hun kenmerken in 2019. Mensen met een grote kans op problemen zijn daarbij *oversampled*.

³ Het gaat om het gebruik in 2019, het jaar waarop de steekproeftrekking is gebaseerd.

⁴ We onderscheiden (combinaties van) problemen met werk, met inkomen, overige problemen (gezinsproblemen of problemen met vaardigheden) of persoonlijke problemen (met algemene dagelijkse levensverrichtingen (adl) of huishoudelijke problemen).

A.1.2 Vergelijking enquêtegegevens met kenmerken uit registraties

Tabel A.1 geeft enkele demografische kenmerken weer van de respondenten van de enquête uit 2021 (na weging). De enquête is na weging representatief voor de Nederlandse volwassen bevolking. Om een indruk te krijgen van de representativiteit van de enquête voor de groep bijstandsgerechtigden, vergelijken we hun kenmerken met de kenmerken van de bijstandsgerechtigden uit de registraties uit 2019. Helaas beschikken we voor dit project niet over registraties over het jaar 2021. De resultaten laten zien dat de samenstelling van de respondenten met bijstand niet sterk afwijkt van de werkelijke bijstandpopulatie.

Tabel A.1 Kenmerken van SDI-respondenten en de bevolking naar wel of geen bijstand, 18-67 jaar, 2019/2021 (in procenten)^a

		SDI'21			registraties 2019	
		wel bijstand	geen bijstand		bijstand	geen bijstand
aandeel in bevolking		6	94		5	95
leeftijd	18-26 jaar	7	15		9	18
	27-40 jaar	28	28		27	27
	41-54 jaar	31	30		32	30
	55-66 jaar	34	27		32	25
geslacht	man	52	50		44	51
	vrouw	48	50		56	49
huishoudenssamenstelling	paar zonder kind(eren)	13	31		12	28
	paar met kind(eren)	18	44		23	46
	eenouderhuishouden	16	7		22	8
	alleenstaand	53	17		43	18
herkomst	migratieachtergrond	53	24		58	25
	geen migratieachtergrond	47	76		42	75

Leesvoorbeeld: Van de mensen met bijstand in de SDI is 15% 18-26 jaar. Volgens de registraties in 2021 betreft dat 20% van de mensen in de bijstand.

a SDI'21 betreft de enquête SociaalDomeinIndex, die in 2021 is gehouden. Het aantal respondenten in de relevante leeftijdsgroep (18-66 jaar) bedraagt n = 3939, waarvan 478 personen met bijstand en 3461 personen zonder bijstand.

Bron: SCP/CBS (SDI'21), CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

A.1.3 Probleemgebieden in de SDI

Tabel A.2 Constructie van probleemgebieden in de SDI

problemen met algemene dagelijkse handelingen (lichte/ernstige moeite of kan niet...)
zien/horen
lopen
huishoudelijke activiteiten
problemen met het zelfstandig kunnen voeren van een huishouden (kan niet....)
huishouden organiseren
persoonlijke verzorging
financiën doen
zich verplaatsen
financiële problemen
betalingsachterstanden
schulden
problemen in het gezin
zorgen over opvoeding
psychische problematiek
gezinsproblemen oplossen
verslaving
relatie met partner
relatie met kind
arbeidsmarktproblemen
geen betaald werk, en zoekt werk (alleen 65-minners)
geringe administratieve vaardigheden
formulieren invullen
computervaardig (tekstverwerker, e-mail, internet)
ontbrekend sociaal netwerk
< één keer per maand contact met buur
< één keer per maand contact met familie
< één keer per maand contact met vriend

Bron: SCP/CBS (SDI'21)

A.2 Het SCP-werkbestand

In de *remote access*-omgeving van het CBS maken we gebruik van informatie op persoonsniveau uit de volgende bestanden:

Stapelingsmonitor: CBS Stapelingsbestand 2012-2019

SRG-voorzieningen: Srgvoorzieningpwettab 2015-2019

Verdachten: Verdtab 2012-2019

B Latentklassenanalyse (LCA)

B.1 Aanpak

De acht profielen van de bijstandsgerechtigden zijn bepaald met een zogenoemde latenteklassenanalyse (Latent Class Analysis, LCA, zie bv. Muthén en Muthén 2012). Met deze methode kunnen op basis van een aantal relevante variabelen homogene groepen bijstandsgerechtigden worden geconstrueerd. De groepen (ofwel latente klassen) staan niet van tevoren vast (ook het aantal groepen niet) maar worden afgeleid uit de data. De latenteklassenanalyse is uitgevoerd met Mplus (zie Hagenaars en McCutcheon 2002; Muthén en Muthén 2012). De analyse wordt uitgevoerd op alle bijstandsgerechtigden in 2019.

B.1.1 Opgenomen variabelen

De variabelen die gebruikt worden om de verschillende latente groepen te onderscheiden in LCA, zijn gekozen aan de hand van de theoretische overwegingen (zie de hoofdstukken 2 en 3) die zoveel mogelijk verschillende aspecten van problematiek en afstand tot de arbeidsmarkt meten. De ontbrekende waarden bij de variabele ‘opleiding’ worden geïmputeerd met de *full information maximum likelihood*-methode (FIML) (Muthén en Muthén 2012). Zie tabel B.1 voor een overzicht van de variabelen en de meetwijze daarvan.

Tabel B.1 Variabelen en type variabele in LCA

variabele	type variabele
achtergrondkenmerken	
leeftijd	continu
geslacht	dummy
generatie migratieachtergrond	ongeordende categorieën
economisch kapitaal	
opleiding	geordende categorieën
problematische schulden in 2019	dummy
werkervaring in de periode 2010-2018	geordende categorieën
omvang baan in 2017 of 2018 groter dan 50%	continu
persoonlijk kapitaal	
gebruik ggz	dummy
medicijn somatisch	dummy
doelgroepregister	dummy
sociaal kapitaal	
huishoudenssamenstelling	ongeordende categorieën
cultureel kapitaal	
verdachte 2012-2019	dummy

Bron: SCP/CBS (SDI'21), CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

Een LCA start met het zoeken naar een oplossing met twee latente klassen. Daarna wordt bekeken of het onderscheiden van een extra klasse beter bij de data past. Dit proces wordt herhaald totdat een model met meer latente klassen niet meer beter past.

Meer precies is het optimale aantal klassen bepaald aan de hand van drie criteria:

- het model convergeert tot een oplossing;
- de latente klassen zijn adequaat van elkaar te onderscheiden (de hoogte van de waarde van de statistische maat entropie⁵);
- latente klassen zijn redelijk verdeeld naar grootte.

Er zijn verschillende combinaties en specificaties van variabelen. Bij zes en acht klassen convergeert het model naar een oplossing. Bij minder dan zes klassen was de omvang van de groepen zeer scheef verdeeld (één grote groep, en een aantal hele kleine groepen). Bij zeven klassen werden geen goede oplossingen gevonden. In de oplossing met zes groepen omvatte een van de groepen 85% van de populatie. De oplossing met acht profielen splitste deze grote groep in tweeën.

Tabel B.3.2 geeft de entropiewaarden van de LCA met acht klassen. De entropie van de gehele analyse is 0,86, wat als hoog beschouwd wordt. De tabel laat verder zien dat vooral de omvang van de baan een belangrijke onderscheidende variabele is (entropie van 0,74), gevolgd door de werkervaring (0,74). De overige variabelen dragen elk in gelijke mate bij aan de indeling met een entropie van ongeveer 0,3.

Tabel B.2 Entropie van LCA met acht klassen

entropie (totaal)		0,86
univariate entropie		
demografisch kapitaal	leeftijd	0,33
	geslacht	0,31
	migratieachtergrond/generatie	0,30
economisch kapitaal	opleiding	0,33
	problematische schulden in 2019	0,32
	werkervaring in de periode 2010-2018	0,47
	omvang baan in 2017 of 2018 groter dan 50%	0,74
persoonlijk kapitaal	gebruik geestelijke gezondheidszorg (ggz)	0,30
	medicijn somatisch	0,31
	doelgroepregister	0,31
sociaal kapitaal	huishoudenssamenstelling	0,30
cultureel kapitaal	geregistreerd als verdachte	0,32

Bron: SCP/CBS (SDI'21), CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

⁵ De entropie geeft aan in hoeverre de latente klassen adequaat van elkaar te onderscheiden zijn. De uitkomstmaat is een cijfer tussen 0 en 1. Hoe dicht bij 1, hoe beter. Hoe dicht bij nul, des te meer zijn de latente klassen verbokkeld en onduidelijk.

B.2 Kenmerken van de groepen uit de LCA

Tabel B.3 Onderscheidende kenmerken van de onderscheiden groepen bijstandsgerechtigden, 2019
(in procenten per groep)^{a,b}

	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8	totaal
N	246.086	155.689	26.921	25.676	23.303	17.983	12.175	12.772	520.605
achtergrond-kenmerken									
18-26 jaar	5	10	21	20	18	18	17	14	9
27-40 jaar	18	33	35	33	35	37	41	41	27
41-54 jaar	33	33	27	28	29	28	26	27	32
55-67 jaar	44	24	17	19	19	17	15	19	32
man	33	56	46	39	42	50	63	74	44
vrouw	67	44	54	61	58	50	37	26	56
Nederland	31	54	43	49	50	49	46	49	42
eerstegeneratie-migratieachtergrond	64	31	44	38	36	36	37	36	48
tweedegeneratie-migratieachtergrond	5	15	13	14	14	15	17	15	10
economisch kapitaal									
basis/vmbo	55	22	32	30	28	25	21	20	39
mbo/havo/vwo	13	57	43	47	49	50	51	45	34
hbo/wo	8	18	16	16	17	19	22	28	13
onbekend	23	4	10	7	6	6	6	7	14
problematische schulden	5	39	25	26	26	29	30	27	20
geen werk 2010-2018	89	23	0	0	0	0	0	0	49
1 jaar gewerkt 2010-2018	3	16	17	12	11	10	11	10	9
2 jaar gewerkt 2010-2018	3	16	13	10	9	9	9	9	8
3 jaar gewerkt 2010-2018	2	14	10	9	9	8	9	9	7
4 jaar gewerkt 2010-2018	1	12	9	9	9	9	10	9	6
5 jaar gewerkt 2010-2018	1	8	9	9	9	10	11	10	5
6 jaar gewerkt 2010-2018	1	6	9	10	10	11	11	11	4
7 jaar gewerkt 2010-2018	0	4	9	10	10	12	12	11	4
8 jaar gewerkt 2010-2018	0	0	10	11	12	13	15	16	3
9 jaar gewerkt 2010-2018	0	0	14	20	21	19	12	14	4

Tabel 4.3 (vervolg)

	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8	totaal
economisch kapitaal (vervolg)									
geen baan	100	96	0	0	0	0	0	0	76
kleine baan 0-25%	0	4	100	24	0	0	0	0	8
middelkleine baan 25-50%	0	0	0	76	92	0	0	0	8
middelgrote baan 50-75%	0	0	0	0	8	100	38	0	5
middelgrote baan 75-100%	0	0	0	0	0	0	62	100	4
persoonlijk kapitaal									
gebruik ggz	25	34	25	26	26	27	24	24	28
medicijn somatisch	82	70	71	72	71	70	65	64	75
doelgroepregister	1	13	9	11	15	17	12	11	7
sociaal kapitaal									
eenpersoons-huishouden	39	49	39	40	42	45	49	50	43
paar zonder kinderen	14	8	8	8	9	9	9	10	11
paar met jongste kind > 5 jaar	17	11	15	13	13	13	12	14	15
paar met jongste kind ≤ 5 jaar	10	6	10	7	7	7	8	9	9
eenouderhuishouden met jongste kind > 5 jaar	16	17	19	22	21	17	15	12	17
eenouderhuishouden met jongste kind ≤ 5 jaar	3	7	7	8	8	7	6	4	5
overig	0	1	1	1	1	1	1	1	1
cultureel kapitaal									
verdachte 201219	7	36	22	21	21	24	28	27	19

- a Groep 1: ouderen met alleen een basis-/vmbo-opleiding en gezondheidsproblemen;
 Groep 2: mensen met ggz- en schuldenproblematiek;
 Groep 3: eerstegeneratiejongvolwassenen met kinderen;
 Groep 4: jonge alleenstaande moeders;
 Groep 5: alleenstaande ouders in het doelgroepregister;
 Groep 6: doelgroepen met problematiek in andere domeinen;
 Groep 7: tweedegeneratiejongvolwassenen met problemen;
 Groep 8: mannen met een hbo-/wo-opleiding en werkervaring.
- b Rood: aandeel is hoger dan gemiddeld, wit: aandeel is gemiddeld, groen: aandeel is groter dan gemiddeld.

Bron: CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

C Sociaaldomeinvoorzieningen

C.1 Voorzieningen in de Wmo en de Jeugdwet

Tabel C.1 Overzicht van voorzieningen in de Wmo en de Jeugdwet

	voorzieningen
Wmo	
hulp bij het huishouden	huishoudelijke hulp
ondersteuning thuis	begeleiding, persoonlijke verzorging, ^a kortdurend verblijf, dagbesteding, overige individuele en groepsgerichte ondersteuning
hulpmiddelen en diensten	woondiensten, woonvoorzieningen, rolstoelen, vervoersdiensten, vervoervoorzieningen
verblijf en opvang	maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Jeugdwet^b	
jeugdhulp zonder verblijf	hulp wijkteam, ambulante hulp en daghulp op locatie zorgaanbieder, jeugdhulp
jeugdhulp met verblijf	pleegzorg, zorg met verblijf, gesloten plaatsing
jeugdbescherming	voogdij, ondertoezichtstelling
jeugdreclassering	jeugdreclassering

a Het betreft hier dat deel van de persoonlijke verzorging dat samenhangt met begeleiding.

b Bij de Jeugdwet kijken we naar het gebruik van jeugdhulp in het huishouden. Daarbij gaat het dus (meestal) om de ouders van jeugdhulpgebruikers.

Bron: CBS (2022)

C.2 Sociaaldomeinondersteuning van acht groepen bijstandsgerechtigden in 2017-2019

Tabel C.2 Sociaaldomeinondersteuning van acht groepen bijstandsgerechtigden, 2017-2019
(in procenten)^a

	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
re-integratie	48	58	66	66	67	68	67	64
Wmo-ondersteuning	22	27	18	18	19	19	16	15
jeugdhulp	13	22	22	22	21	18	16	14
geen ondersteuning	35	24	21	23	22	22	24	26
ten minste één vorm van ondersteuning	65	76	79	77	78	78	76	74
alleen re-integratie	34	34	45	43	44	46	48	48
alleen Wmo	12	9	4	4	4	4	4	4
alleen Jeugdwet	4	6	5	5	5	4	4	4
combinatie van ondersteuning	16	27	24	25	25	24	20	17
combinatie re-integratie en Wmo	7	11	7	8	9	10	8	7
combinatie re-integratie en jeugdhulp	5	9	10	10	10	9	8	7
combinatie Wmo en jeugdhulp	2	3	3	2	2	2	1	1
combinatie re-integratie met Wmo en/of jeugdhulp	2	4	4	4	4	3	3	2

- a Groep 1: ouderen met alleen een basis-/vmbo-opleiding en gezondheidsproblemen;
 Groep 2: mensen met ggz- en schuldenproblematiek;
 Groep 3: eerstegeneratiejongvolwassenen met kinderen;
 Groep 4: jonge alleenstaande moeders;
 Groep 5: alleenstaande ouders in het doelgroepregister;
 Groep 6: doelgroepen met problematiek in andere domeinen;
 Groep 7: tweedegeneratiejongvolwassenen met problemen;
 Groep 8: mannen met een hbo-/wo-opleiding en werkervaring.

Bron: CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

D Bijstandsgerechtigden naar gemeentetypen

Tabel D.1 Aandeel bevolking en bijstandsgerechtigden (18-66 jaar) naar SCP-gemeentetypen, gemeentelijke indeling 2019 (in procenten)

	bevolking 18-66 jaar	bijstand
noord kleinschalige gemeenten	3	3
oost kleinschalige gemeenten	10	6
west kleinschalige gemeenten	12	7
zuid kleinschalige gemeenten	9	5
noord kleinstedelijke gemeenten	4	5
oost kleinstedelijke gemeenten	7	7
west kleinstedelijke gemeenten	14	14
zuid kleinstedelijke gemeenten	8	8
noord studentensteden	2	4
oost studentensteden	3	5
west studentensteden	17	27
zuid studentensteden	4	4
welvarende woongemeenten	7	4
totaal	100	100

Bron: CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

Tabel D.2 Groepen bijstandsgerechtigden in verschillende typen gemeenten, gemeentelijke indeling 2019 (in procenten)^a

		groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
kleinschalige gemeenten		48,3	27,5	5,4	5,5	4,9	3,6	2,3	2,5
	noord	44,4	31,9	5,9	5,5	4,6	3,2	2,1	2,3
	oost	48,6	26,7	5,6	5,7	4,9	3,6	2,4	2,6
	west	48,9	27,1	5,2	5,5	4,9	3,5	2,4	2,6
	zuid	49,4	26,5	4,9	5,2	5,3	3,9	2,4	2,4
kleinstedelijke gemeenten		45,2	31,1	5,2	5,2	4,7	3,7	2,5	2,4
	noord	40,9	33,9	5,8	5,4	4,8	3,7	2,8	2,6
	oost	43,9	31,3	5,6	5,5	4,9	3,8	2,5	2,4
	west	46,1	30,2	5,2	5,3	4,7	3,6	2,4	2,4
	zuid	47,6	30,6	4,5	4,6	4,6	3,6	2,3	2,3
studentensteden		48,2	30,5	5,0	4,4	4,0	3,2	2,2	2,5
	noord	39,1	37,4	5,7	5,3	4,5	3,3	2,3	2,5
	oost	45,8	31,7	5,5	4,7	4,5	3,4	2,2	2,2
	west	50,3	29,2	4,8	4,1	3,8	3,1	2,2	2,5
	zuid	45,7	31,0	5,1	4,9	4,5	3,8	2,6	2,3
welvarende gemeenten^b		50,6	26,1	5,2	5,3	4,6	3,5	2,4	2,4
totaal	noord	41,2	34,5	5,8	5,4	4,6	3,4	2,5	2,5
totaal	oost	46,0	29,9	5,6	5,4	4,8	3,6	2,4	2,4
totaal	west	48,9	29,2	5,0	4,6	4,2	3,3	2,3	2,5
totaal	zuid	47,6	29,5	4,8	4,9	4,8	3,7	2,4	2,3
totaal	totaal	47,3	29,9	5,2	4,9	4,5	3,5	2,3	2,5

a Groep 1: ouderen met alleen een basis-/vmbo-opleiding en gezondheidsproblemen;

Groep 2: mensen met ggz- en schuldenproblematiek;

Groep 3: eerstegeneratiejongvolwassenen met kinderen;

Groep 4: jonge alleenstaande moeders;

Groep 5: alleenstaande ouders in het doelgroepregister;

Groep 6: doelgroepen met problematiek in andere domeinen;

Groep 7: tweedegeneratiejongvolwassenen met problemen;

Groep 8: mannen met een hbo-/wo-opleiding en werkervaring.

b Het aantal bijstandsgerechtigden in de welvarende woongemeenten te klein om per regio uitspraken te kunnen doen.

Bron: CBS (SCP-werkbestand 2019, zie bijlage A.2)

Literatuur

- CBS (2022). *Documentatierapport Stapelingsbestand SZW 2012-2020*. Geraadpleegd 11 november 2022 via www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/maatwerk-microdatabestanden.
- Hagenaars, J.A. en A.L. McCutcheon (2002). *Applied latent class analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Klerk, Mirjam de, Evelien Eggink, Inger Plaisier en Klarita Sadiraj (2023). *Zicht op zorgen. Kerncijfers over de problematiek, hulpbronnen, leefsituatie en ondersteuning van mensen in het sociaal domein*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Muthén, L.K. en B.O. Muthén (2012). *Mplus User's Guide* (zevende editie). Los Angeles: Muthén & Muthén.
- Pommer, Evert en Jeroen Boelhouwer (2016). *Overall rapportage sociaal domein 2015. Rondom de transitie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Pommer, Evert en Jeroen Boelhouwer (2017). *Overall rapportage sociaal domein 2016. Burgers (de)centraal*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Pommer, Evert, Jeroen Boelhouwer, Evelien Eggink, Anna Maria Marangos en Ingrid Ooms (2018). *Overall rapportage sociaal domein 2017. Wisselend bewolkt*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.